
Natya Shastra Chapter 14

नाट्यशास्त्रं अध्यायः 14

Document Information

Text title : naaTyashaastra adhyaaya 14 vaachikaabhinaye ChandovidhaanaM

File name : natya14.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : Sowmya Krishnapur krsowmya at yahoo.com

Proofread by : Sowmya Krishnapur krsowmya at yahoo.com

Latest update : February 27, 2005

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಅಧ್ಯಾಯಃ 14

.. ಶ್ರೀರಸ್ತು ..

ಭರತಮುನಿಪ್ರಣೀತಂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ

ಅಥ ಚತುರ್ದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಯೋ ವಾಗಭಿನಯಃ ಪ್ರೋಕ್ಷೋ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ .

ಲಕ್ಷಣಂ ತಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಸಂಭವಂ .. 1..

ವಾಚಿ ಯತ್ನಸ್ತು ಕರ್ತವ್ಯೋ ನಾಟ್ಯಸ್ಯೇಯಂ ತನುಃ ಸ್ಮೃತಾ .

ಅಂಗನೇಪಥ್ಯಸತ್ತ್ವಾನಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂ ವ್ಯಂಜಯಂತಿ ಹಿ .. 2..

ವಾಚ್ಮಯಾನೀಹ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಾಚ್ಛಿಷ್ಣಾನಿ ತಥೈವ ಚ .

ತಸ್ಮಾದ್ವಾಚಃ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ವಾಗ್ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕಾರಣಂ .. 3..

ಆಗಮನಾಮಾಖ್ಯಾತನಿಪಾತೋಪಸರ್ಗಸಮಾಸತದ್ಧಿತ್ಯೈರ್ಯುಕ್ತಃ .

ಸಂಧಿವಚನವಿಭಕ್ತುಪಗ್ರಹನಿಯುಕ್ತೋ ವಾಚಿಕಾಭಿನಯಃ .. 4..

ದ್ವಿವಿಧಂ ಹಿ ಸ್ಮೃತಂ ಪಾಠ್ಯಂ ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಪ್ರಾಕೃತಂ ತಥಾ .

ತಯೋರ್ವಿಭಾಗಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವದನುಪೂರ್ವಶಃ .. 5..

ವ್ಯಂಜನಾನಿ ಸ್ವರಾಶ್ಚೈವ ಸಂಧಯೋಽಥ ವಿಭಕ್ತಯಃ .

ನಾಮಾಖ್ಯಾತೋಪಸರ್ಗಾಶ್ಚ ನಿಪಾತಾಸ್ತದ್ಧಿತಾಸ್ತಥಾ .. 6..

ಏತೈರಂಗೈಃ ಸಮಾಸೈಶ್ಚ ನಾನಾಧಾತುಸಮಾಶ್ರಯಂ .

ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಪಾಠ್ಯಂ ಪ್ರಯೋಗಂಚ ನಿಬೋಧತ .. 7..

ಅಕಾರಾದ್ಯಾಃ ಸ್ವರಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಔಕಾರಾಂತಾಶ್ಚತುರ್ದಶ .

ಹಕಾರಾಂತಾನಿ ಕಾದೀನಿ ವ್ಯಂಜನಾನಿ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ .. 8..

ತತ್ರ ಸ್ವರಾಶ್ಚತುರ್ದಶ - ಅ ಆ ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ ೠ ಌ ಡ ಢ ಣ ತ ಥ ದ ಧ ನ ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ವ

ಓ ಔ ಇತಿ ಸ್ವರಾ ಜ್ಞೇಯಾಃ ..

ಕಾದೀನಿ ವ್ಯಂಜನಾನಿ ಯಥಾ - ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ ಚ ಛ ಜ ಝ

ಞ ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ ತ ಥ ದ ಧ ನ ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ ಯ ರ ಲ ವ

ಶ ಷ ಸ ಹ ಇತಿ ವ್ಯಂಜನವರ್ಗಃ .

ವರ್ಗೇ ವರ್ಗೇ ಸಮಾಖ್ಯಾತೌ ದ್ವೌ ವರ್ಣೌ ಪ್ರಾಗವಸ್ಥಿತೌ .

ಅಘೋಷಾ ಇತಿ ಯೇ ತ್ವಸ್ಯೇ ಸಘೋಷಾಃ ಸಂಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 9..

ಅಷ್ಟೌ ಸ್ಥಾನಾನಿ ವರ್ಣಾನಾಮುರಃ ಕಂಠಃ ಶಿರಸ್ತಥಾ .
 ಜಿಹ್ವಾಮೂಲಶ್ಚ ದಂತಾಶ್ಚ ನಾಸಿಕೋಷ್ಠೌ ಚ ತಾಲು ಚ .. 10..
 ಅ ಕು ಹ ವಿಸರ್ಜನೀಯಾಃ ಕಂಠ್ಯಾಃ . ಇ ಚು ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾಲವ್ಯಾಃ .
 ಋ ಟು ರ ಷಾ ಮೂರ್ಧನ್ಯಾಃ . ೨ ತು ಲ ಸಾ ದಂತ್ಯಾಃ . ಉ
 ಪೂಪಧ್ಮಾನೀಯಾ ಓಷ್ಠ್ಯಾಃ . ಪ ಫ ಇತಿ ಪಫಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಕ್
 ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗಸದೃಶಃ ಉಪಧ್ಮಾನೀಯಃ . ಕ ಖ ಇತಿ ಕಖಾಭ್ಯಾಂ
 ಪ್ರಾಕ್ ಅರ್ಧವಿಸರ್ಗಸದೃಶೋ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯಃ . ಏ ಐ ಕಂಠ್ಯತಾಲವ್ಯೌ .
 ಓ ಔ ಕಂಠ್ಯೋಷ್ಠ್ಯೌ . ವಕಾರೋ ದಂತ್ಯೋಷ್ಠ್ಯೌ . ಜ ಇ ಣ ನ ಮಾ
 ಅನುನಾಸಿಕಾಃ . ವಿಸರ್ಜನೀಯಃ ಔರಸ್ಯಃ ಇತ್ಯೇಕೇ .
 ಸರ್ವವರ್ಣಾನಾಂ ಮುಖಂ ಸ್ಥಾನಮಿತ್ಯಪರೇ .
 ದ್ವೌ ದ್ವೌ ವರ್ಣೌ ತು ವರ್ಗಾದ್ಯೌ ಶಷಸಾಶ್ಚ ತ್ರಯೋಽಪರೇ .
 ಅಘೋಷಾ ಘೋಷವಂತಸ್ತು ತತೋಽನ್ಯೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 11..
 ಏತೇ ಘೋಷಾಘೋಷಾಃ ಕಂಠ್ಯೋಷ್ಠ್ಯೌ ದಂತ್ಯಜಿಹ್ವಾನುನಾಸಿಕ್ಯಾಃ .
 ಊಷ್ಮಾಣಸ್ತಾಲವ್ಯಾಃ ವಿಸರ್ಜನೀಯಾಶ್ಚ ಬೋಧ್ಯವ್ಯಾಃ .. 12..
 ಗಘಜ ಜರುಜ ಡಡಣ ದಧನ ಬಭಮ ತಥೈವ ಯರಲವಾ ಮತಾ ಘೋಷಾಃ .
 ಕಖ ಚಫ ಟರ ತಥ ಪಫ ಇತಿ ವರ್ಗೇಷ್ಟಘೋಷಾಃ ಸ್ಯುಃ .. 13..
 ಕಖಗಘಜಾಃ ಕಂಠಸ್ಥಾಸ್ತಾಲಸ್ಥಾನಾಸ್ತು ಚಫಜರುಜಾಃ .
 ಟರಡಡಣಾ ಮೂರ್ಧನ್ಯಾಸ್ತಥದಧನಾಶ್ಚೈವ ದಂತಸ್ಥಾಃ .. 14..
 ಪಫಬಭಮಾಸ್ತೋಷ್ಠ್ಯಾಃ ಸ್ಯುಃ ದಂತ್ಯಾ ೨ಲಸಾ ಅಹೌ ಚ ಕಂಠಸ್ಥೌ .
 ತಾಲವ್ಯಾ ಇಚುಯಶಾ ಸ್ಯುಃ ಋಉಟುರಷಾ ಮೂರ್ಧಸ್ಥಿತಾ ಜ್ಞೇಯಾಃ .. 15..
 ೨೨ ದಂತ್ಯೌ ಓಔ ಕಂಠ್ಯೋಷ್ಠ್ಯೌ ಏಐಕಾರೌ ಚ ಕಂಠತಾಲವ್ಯೌ .
 ಕಂಠ್ಯೋ ವಿಸರ್ಜನೀಯೋ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲಮುಧ್ಯವಃ ಕಖಯೋಃ .. 16..
 ಪಫಯೋರೋಷ್ಠಸ್ಥಾನಂ ಭವೇದುಕಾರಃ ಸ್ವರೋ ವಿವೃತಃ .
 ಸ್ಪೃಷ್ಟಾಃ ಕಾದ್ಯಾ ಮಾಂತಾಃ ಶಷಸಹಕಾರಾಸ್ತಥಾ ವಿವೃತಾಃ .. 17..
 ಅಂತಸ್ಥಾಃ ಸಂವೃತಜಾಃ ಜಇಣನಮಾ ನಾಸಿಕೋದ್ಭವಾ ಜ್ಞೇಯಾಃ .
 ಊಷ್ಮಾಣಶ್ಚ ಶಷಸಹಾಃ ಯರಲವವರ್ಣಾಸ್ತಥೈವ ಚಾಂತಸ್ಥಾಃ .. 18..
 ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯಃ ಕಃ ಪ ಉಪಧ್ಮಾನೀಯಸಂಜ್ಞಯಾ ಜ್ಞೇಯಃ .
 ಕಚಟತಪಾ ಸ್ವರಿತಾಃ ಸ್ಯುಃ ಖಫರಥಫಾ ಸ್ಯುಃ ಸದಾ ಕ್ರಮ್ಯಾಃ .. 19..
 ಕಂಠ್ಯೋರಸ್ಯಾನ್ ವಿದ್ಯಾತ್ ಘರುಢಧಭಾನ್ ಪಾಠ್ಯಸಂಪ್ರಯೋಗೇ ತು .
 ವೇದ್ಯೋ ವಿಸರ್ಜನೀಯೋ ಜಿಹ್ವಾಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತೋ ವರ್ಣಃ .. 20..
 ಏತೇ ವ್ಯಂಜನವರ್ಣಾಃ ಸಮಾಸತಃ ಸಂಜ್ಞಯಾ ಮಯಾ ಕಥಿತಾಃ .

ಶಬ್ದವಿಷಯಪ್ರಯೋಗೇ ಸ್ವರಾಸ್ತು ಭೂಯಃ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ .. 21..
 ಯಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಥಾನೇ ಸ ಸಮೋ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಯಃ ಸರ್ವಣಸಂಕ್ಷೋದಸೌ .
 ಯ ಇಮೇ ಸ್ವರಾಶ್ಚತುರ್ದಶ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಸ್ತತ್ರ ವೈ ದಶ ಸಮಾನಾಃ .
 ಪೂರ್ವೋ ಹ್ರಸ್ವಃ ತೇಷಾಂ ಪರಶ್ಚ ದೀರ್ಘೋಽವಗಂತವ್ಯಃ .. 22..
 ಇತ್ಥಂ ವ್ಯಂಜನಯೋಗೈಃ ಸ್ವರೈಶ್ಚ ಸಾಖ್ಯಾತನಾಮಪದವಿಹಿತೈಃ .
 ಕಾವ್ಯನಿಬಂಧಾಶ್ಚ ಸ್ಯುರ್ಧಾತುನಿಪಾತೋಪಸರ್ಗಾಸ್ತು .. 23..
 ಏಭಿವ್ಯಂಜನವರ್ಗೈರ್ನಾಮಾಖ್ಯಾತೋಪಸರ್ಗನಿಪಾತೈಃ .
 ತದ್ಧಿತಸಂಧಿವಿಭಕ್ತಿಭಿರಧಿಷ್ಠಿತಃ ಶಬ್ದ ಇತ್ಯುಕ್ತಃ .. 24..
 ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯೈರುಕ್ತಂ ಶಬ್ದಾನಾಂ ಲಕ್ಷಣಂ ಸಮಾಸಯೋಗೇನ .
 ವಿಸ್ತರಶಃ ಪುನರೇವ ಪ್ರಕರಣವಶಾತ್ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ .. 25..
 ಅರ್ಥಪ್ರಧಾನಂ ನಾಮ ಸ್ಯಾದಾಖ್ಯಾತಂ ತು ಕ್ರಿಯಾಕೃತಂ .
 ದ್ಯೋತಯಂತ್ಯುಪಸರ್ಗಾಸ್ತು ವಿಶೇಷಂ ಭಾವಸಂಶ್ರಯಂ .. 26..
 ತತ್ರಾಹುಃ ಸಪ್ತವಿಧಂ ಷಟ್ಕಾರಕಸಂಯುತಂ ಪ್ರಥಿತಸಾಧ್ಯಂ .
 ನಿರ್ದೇಶಸಂಪ್ರದಾನಾಪದಾನಪ್ರಭೃತಿಸಂಜ್ಞಾಭಿಃ .. 27..
 ನಾಮಾಖ್ಯಾತಾರ್ಥವಿಷಯಂ ವಿಶೇಷಂ ದ್ಯೋತಯಂತಿ ತೇ .
 ಪೃಥಕ್ತೋಪಸರ್ಗೇಭ್ಯೋ ನಿಪಾತಾ ನಿಯಮೇಽಚ್ಯುತೇ .. 28..
 ಸಂಪ್ರತ್ಯತೀತಕಾಲಕ್ರಿಯಾದಿಸಂಯೋಜಿತಂ ಪ್ರಥಿತಸಾಧ್ಯಂ .
 ವಚನಂ ನಾಗತಯುಕ್ತಂ ಸುಸದೃಶಸಂಯೋಜನವಿಭಕ್ತಂ .. 29..
 ಪಂಚಶತಧಾತುಯುಕ್ತಂ ಪಂಚಗುಣಂ ಪಂಚವಿಧಮಿದಂ ವಾಪಿ .
 ಸ್ವಾದ್ಯಧಿಕಾರಗುಣೈರರ್ಥವಿಶೇಷೈರ್ವಿಭೂಷಿತನ್ಯಾಸಂ .
 ಪ್ರಾತಿಪದಿಕಾರ್ಥಲಿಂಗೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಪಂಚವಿಧಮಿದಂ ಜ್ಞೇಯಂ .. 30..
 ಆಖ್ಯಾತಂ ಪಾರ್ಯಕೃತಂ ಜ್ಞೇಯಂ ನಾನಾರ್ಥಶ್ರಯವಿಶೇಷಂ .
 ವಚನಂ ನಾಮಸಮೇತಂ ಪುರುಷವಿಭಕ್ತಂ ತದಾಖ್ಯಾತಂ .. 31..
 ಪ್ರಾತಿಪದಿಕಾರ್ಥಯುಕ್ತಾಂಧಾತ್ವರ್ಥಾನುಪಸೃಜಂತಿ ಯೇ ಸ್ವಾರ್ಥೈಃ .
 ಉಪಸರ್ಗಾ ಹ್ಯುಪದಿಷ್ಟಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಸಂಸ್ಕಾರಶಾಸ್ತ್ರೇಽಸ್ಮಿನ್ .. 32..
 ಪ್ರಾತಿಪದಿಕಾರ್ಥಯೋಗಾದ್ಧಾತುಚ್ಛಂದೋನಿರುಕ್ತಯುಕ್ತ್ಯಾ ಚ .
 ಯಸ್ಮಾನ್ನಿಪತಂತಿ ಪದೇ ತಸ್ಮಾತ್ಪೋಕ್ತಾ ನಿಪಾತಾಸ್ತು .. 33..
 ಪ್ರತ್ಯಯವಿಭಾಗಜನಿತಾಃ ಪ್ರಕರ್ಷಸಂಯೋಗಸತ್ವವಚನೈಶ್ಚ .
 ಯಸ್ಮಾತ್ಪೂರಯತೇಽರ್ಥಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ಉಕ್ತಸ್ತತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ .. 34..
 ಲೋಕೇ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯವಿಭಾಗಸಂಯೋಗಸತ್ವವಚನೈಶ್ಚ .
 ತಾಂಸ್ತಾನ್ ಪೂರಯತೇಽರ್ಥಾನ್ಸ್ತೇಷು ಯಸ್ತದ್ಧಿತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ .. 35..
 ಏಕಸ್ಯ ಬಹೂನಾಂ ವಾ ಧಾತೋರ್ಲಿಂಗಸ್ಯ ವಾ ಪದಾನಾಂ ವಾ .

ವಿಭಜಂತ್ಯರ್ಥಂ ಯಸ್ಮಾತ್ ವಿಭಕ್ತಯಸ್ತೇನ ತಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ .. 36..
 ವಿಶಿಷ್ಟಾಸ್ತು ಸ್ವರಾ ಯತ್ರ ವ್ಯಂಜನಂ ವಾಪಿ ಯೋಗತಃ .
 ಸಂಧೀಯತೇ ಪದೇ ಯಸ್ಮಾತ್ಸ್ಮಾತ್ ಸಂಧಿಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ .. 37..
 ವರ್ಣಪದಕ್ರಮಸಿದ್ಧಃ ಪದೈಕಯೋಗಾಚ್ಚ ವರ್ಣಯೋಗಾಚ್ಚ .
 ಸಂಧೀಯತೇ ಚ ಯಸ್ಮಾತ್ಸ್ಮಾತ್ ಸಂಧಿಃ ಸಮುದ್ದಿಷ್ಟಃ .. 38..
 ಲುಪ್ತವಿಭಕ್ತಿನಾಮ್ನೇಕಾರ್ಥಂ ಸಂಹರತ್ಸಮಾಸೋಽಪಿ .
 ತತ್ಪುರುಷಾದಿಕಸಂಜ್ಞೈರ್ನಿರ್ದಿಷ್ಟಃ ಷಡ್ವಿಧೋ ವಿಪ್ರಾಃ .. 39..
 ಏಭಿಃ ಶಬ್ದವಿಧಾನೈರ್ವಿಸ್ತಾರವ್ಯಂಜನಾರ್ಥಸಂಯುಕ್ತೈಃ .
 ಪದಬಂಧಾಃ ಕರ್ತವ್ಯಾ ನಿಬದ್ಧಬಂಧಾಸ್ತು ಚೂರ್ಣಾ ವಾ .. 40..
 ವಿಭಕ್ತ್ಯಂತಂ ಪದಂ ಜ್ಞೇಯಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಚೂರ್ಣಮೇವ ಚ .
 ತತ್ರ ಚೂರ್ಣಪದಸ್ಯೇಹ ಸನ್ನಿಬೋಧತ ಲಕ್ಷಣಂ .. 41..
 ಅನಿಬದ್ಧಪದಂ ಛಂದೋವಿಧಾನಾನಿಯತಾಕ್ಷರಂ .
 ಅರ್ಥಾಪೇಕ್ಷ್ಯಕ್ಷರಸ್ಯೂತಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಚೂರ್ಣಪದಂ ಬುದ್ಧಿಃ .. 42..
 ನಿಬದ್ಧಾಕ್ಷರಸಂಯುಕ್ತಂ ಯತಿಚ್ಛೇದನಮನ್ವಿತಂ .
 ನಿಬದ್ಧಂ ತು ಪದಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಪ್ರಮಾಣನಿಯತಾತ್ಮಕಂ .. 43..
 ಏವಂ ನಾನಾರ್ಥಸಂಯುಕ್ತೈಃ ಪಾದೈರ್ವರ್ಣವಿಭೂಷಿತೈಃ .
 ಚತುರ್ಭಿಃ ಭವೇದ್ಯುಕ್ತಂ ಛಂದೋ ವೃತ್ತಾಭಿಧಾನವತ್ .. 44..
 ಷಡ್ವಿಂಶತಿಃ ಸ್ಮೃತಾನ್ಯೇಭಿಃ ಪಾದೈಶ್ಚಂದಸಿ ಸಂಖ್ಯಯಾ .
 ಸಮಂಚಾರ್ಥಸಮಂಚೈವ ತಥಾ ವಿಷಮಮೇವ ಚ .. 45..
 ಛಂದೋಯುಕ್ತಂ ಸಮಾಸೇನ ತ್ರಿವಿಧಂ ವೃತ್ತಮಿಷ್ಟತೇ .
 ನಾನಾವೃತ್ತಿವಿನ್ವಿಷ್ಟನ್ನಾ ಶಬ್ದಸ್ಯೈಷಾ ತನೂಸ್ತೃತಾ .. 46..
 ಛಂದೋಹೀನೋ ನ ಶಬ್ದೋಽಸ್ತಿ ನ ಚ್ಯಂದಶ್ಯಬ್ದವರ್ಜಿತಂ .
 ತಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವಸಂಯೋಗೋ ನಾಟ್ಯಸ್ಯೋದ್ಯೋತಕಃ ಸ್ಮೃತಃ .. 47..
 ಏಕಾಕ್ಷರಂ ಭವೇದುಕ್ತಮತ್ಯುಕ್ತಂ ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಂ ಭವೇತ್ .
 ಮಧ್ಯಂ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಮಿತ್ಯಾಹುಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಚತುರಕ್ಷರಾ .. 48..
 ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಭವೇತ್ ಪಂಚ ಗಾಯತ್ರೀ ಷಡ್ ಭವೇದಿಹ .
 ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಾ ಭವೇದುಷ್ಟಿಗಷ್ಟಾಕ್ಷರಾನುಷ್ಟುಬುಚ್ಯತೇ .. 49..
 ನವಾಕ್ಷರಾ ತು ಬೃಹತೀ ಪಂಕ್ತಿಶ್ಚೈವ ದಶಾಕ್ಷರಾ .
 ಏಕಾದಶಾಕ್ಷರಾ ತ್ರಿಷ್ಟುಬ್ ಜಗತೀ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಾ .. 50..
 ತ್ರಯೋದಶಾತಿಜಗತೀ ಶಕ್ಷರೀ ತು ಚತುರ್ದಶಾ .
 ಅತಿಶಕ್ಷರೀ ಪಂಚದಶಾ ಷೋಡಶಾಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ .. 51..

ಅತ್ಯಷ್ಟಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಪ್ತದಶಾ ದೃತಿರಷ್ಟಾದಶಾಕ್ಷರಾ .
 ಏಕೋನವಿಂಶತಿದೃತಿಃ ಕೃತಿರ್ವಿಂಶತಿರೇವ ಚ .. 52..
 ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಚೈಕವಿಂಶತ್ಯಾ ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಾಕೃತಿಸ್ತಥಾ .
 ವಿಕೃತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಯೋವಿಂಶಾ ಚತುರ್ವಿಂಶಾ ಚ ಸಂಕೃತಿಃ .. 53..
 ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯತಿಕೃತಿಃ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ಕೃತಿರ್ಭವೇತ್ .
 ಅತೋಽಧಿಕಾಕ್ಷರಂ ಛಂದೋ ಮಾಲಾವೃತ್ತಂ ತದಿಷ್ಟತೇ .. 54..
 ಛಂದಸಾಂ ತು ತಥಾ ಹ್ಯೇತೇ ಭೇದಾಃ ಪ್ರಸ್ತಾರಯೋಗತಃ .
 ಅಸಂಖ್ಯೇಯಪ್ರಮಾಣಾನಿ ವೃತ್ತಾನ್ಯಾಹುರತೋ ಬುಧಾಃ .. 55..
 ಗಾಯತ್ರೀಪ್ರಭೃತಿತ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸಂವಿಧೀಯತೇ .
 ಪ್ರಯೋಗಜಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರಾಯಶೋ ನ ಭವಂತಿ ಹಿ .. 56..
 ವೃತ್ತಾನಿ ಚ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿರ್ಗಾಯತ್ರಾಂ ಕೀರ್ತಿತಾನಿ ತು .
 ಶತಂ ವಿಂಶತಿರಷ್ಟಾ ಚ ವೃತ್ತಾನ್ಯುಷ್ಟಿಹ್ಯಧೋಚ್ಯತೇ .. 57..
 ಷಟ್ಪಂಚಾಶಚ್ಚತೇ ದ್ವೇ ಚ ವೃತ್ತಾನಾಮಪ್ಯನುಷ್ಟುಭಿ .
 ಶತಾನಿ ಪಂಚ ವೃತ್ತಾನಾಂ ಬೃಹತ್ಯಾಂ ದ್ವಾದಶೈವ ಚ .. 58..
 ಪಂಕ್ತ್ಯಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ವೃತ್ತಾನಾಂ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿರೇವ ಚ .
 ತ್ರೈಷ್ಟುಭೇ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ರೇ ಚ ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ತಥಾಷ್ಟ ಚ .. 59..
 ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಪಿ ಚತ್ವಾರಿ ನವತಿಶ್ಚ ಷಡುತ್ತರಾ .
 ಜಗತ್ಯಾಂ ಸಮವರ್ಣಾನಾಂ ವೃತ್ತಾನಾಮಿಹ ಸರ್ವಶಃ .. 60..
 ಅಷ್ಟಾ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಂ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾ ನವತಿಃ ಪುನಃ .
 ಜಗತ್ಯಾಮತಿಪೂರ್ವಾಯಾಂ ವೃತ್ತಾನಾಂ ಪರಿಮಾಣತಃ .. 61..
 ಶತಾನಿ ತ್ರೀಣ್ಯಶೀತಿಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಪಿ ಷೋಡಶ .
 ವೃತ್ತಾನಿ ಚೈವ ಚತ್ವಾರಿ ಶಕ್ಷರ್ಯಾಃ ಪರಿಸಂಖ್ಯಯಾ .. 62..
 ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಚ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಪ್ತ ಚೈವ ಶತಾನಿ ಚ .
 ಅಷ್ಟಾ ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ವೃತ್ತಾನಿ ಹ್ಯಾಶ್ರಯಂತ್ಯತಿಶಕ್ಷರೀಂ .. 63..
 ಪಂಚಷಷ್ಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಹಸ್ರಾರ್ಧಂಚ ಸಂಖ್ಯಯಾ .
 ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಚ್ಚೈವ ವೃತ್ತಾನಿ ಹ್ಯಷ್ಟಾಂ ನಿಗದಿತಾನಿ ಚ .. 64..
 ಏಕತ್ರಿಂಶತ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವೃತ್ತಾನಾಂಚ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿಃ .
 ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಂಚ ಛಂದಾಂಸ್ಯತ್ಯಷ್ಟಿಸಂಜ್ಞಿತೇ .. 65..
 ದೃತ್ಯಾಮಪಿ ಹಿ ಪಿಂಡೇನ ವೃತ್ತಾನ್ಯಾಕಲ್ಪಿತಾನಿ ತು .
 ತಜ್ಜ್ಞೈಃ ಶತಸಹಸ್ರೇ ದ್ವೇ ಶತಮೇಕಂ ತಥೈವ ಚ .. 66..
 ದ್ವಿಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚತ್ವಾರಿಂಶಚ್ಚ ಯೋಗತಃ .

ಚತ್ವಾರಿ ಚೈವ ವೃತ್ತಾನಿ ಸಮಸಂಖ್ಯಾಶ್ರಯಾಣಿ ತು .. 67..
 ಅತಿಧೃತ್ಯಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿರೇವ ಚ .
 ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪಂಚ ವೃತ್ತಶತದ್ವಯಂ .. 68..
 ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಶ್ಚ ವೃತ್ತಾನಿ ವೃತ್ತಜ್ಞೈಃ ಕಥಿತಾನಿ ಚ .
 ಕೃತೌ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ಸಂಖ್ಯಯಾ .. 69..
 ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ತಥಾ ಚಾಷ್ಟೌ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ .
 ಪಂಚಷಟ್ಪತ್ತಿಶ್ಚೈವ ವೃತ್ತಾನಾಂ ಪರಿಮಾಣತಃ .. 70..
 ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಕೃತೌ ವಿಂಶತಿರ್ಭವೇತ್ .
 ಸಪ್ತ ವೈ ಗದಿತಾಸ್ತ್ವತ್ರ ನವತಿಶ್ಚೈವ ಸಂಖ್ಯಯಾ .. 71..
 ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಂ ಚೈಕಂ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಥೈವ ಚ .
 ವೃತ್ತಾನಿ ಪರಿಮಾಣೇನ ವೃತ್ತಜ್ಞೈರ್ಗದಿತಾನಿ ತು .. 72..
 ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ತಥೈಕಂಚ ಲಕ್ಷಾಣಾಮಥ ಸಂಖ್ಯಯಾ .
 ತಥಾ ಚೇಹ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನವತಿಶ್ಚತುರುತ್ತರಾ .. 73..
 ಶತತ್ರಯಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಹ್ಯಾಕೃತ್ಯಾಂ ಚತುರುತ್ತರಂ .
 ಜ್ಞೇಯಾ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಾಮಶೀತಿಸ್ತ್ಯಧಿಕಾ ಬುದ್ಧಿಃ .. 74..
 ಅಷ್ಟಾಶೀತಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವೃತ್ತಾನಾಂ ಷಟ್ ಶತಾನಿ ಚ .
 ಅಷ್ಟೌ ಚೈವ ತು ವೃತ್ತಾನಿ ವಿಕೃತ್ಯಾಂ ಗದಿತಾನಿ ತು .. 75..
 ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಸಪ್ತತಿಃ .
 ಸಪ್ತ ಚೈವ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಷೋಡಶೇ ದ್ವೇ ಶತೇ ತಥಾ .. 76..
 ಕೋಟಿಶ್ಚೈವೇಹ ವೃತ್ತಾನಿ ಸಂಕೃತೌ ಕಥಿತಾನಿ ವೈ .
 ಕೋಟಿತ್ರಯಂಚಾಭಿಕ್ಯತ್ಯಾಂ ಪಂಚತ್ರಿಂಶದ್ಧಿರನ್ವಿತಂ .. 77..
 ಪಂಚಾಶದ್ಧಿಃ ಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಚತುರ್ಭಿರಧಿಕೈಸ್ತಥಾ .
 ಚತುಷ್ಟಯಂ ಶತಾನಾಂ ಚ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ಧಿಃ ಸಮನ್ವಿತಂ .. 78..
 ಷಟ್ ಕೋಟಯಸ್ತಥೋತ್ಕೃತ್ಯಾಂ ಲಕ್ಷಾಣಾಮೇಕಸಪ್ತತಿಃ .
 ಚತುಷ್ಟಷ್ಟಿಶತಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಷ್ಟು ಚೈವ ಹಿ .. 79..
 ಉಕ್ತಾದುತ್ಕೃತಿಪರ್ಯಂತವೃತ್ತಸಂಖ್ಯಾಂ ವಿಚಕ್ಷಣಃ .
 ಏತೇನ ಚ ವಿಶಲೇನ ವೃತ್ತೇಷ್ಟೇತೇಷು ನಿರ್ದಿಶೇತ್ .. 80..
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ಛಂದಸಾಮೇವಂ ವೃತ್ತಾನಿ ಕಥಿತಾನಿ ವೈ .
 ತಿಸ್ರಃ ಕೋಟಯೋ ದಶ ತಥಾ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಶತಾನಿ ತು .. 81..
 ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ತಥಾ ದ್ವೇ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶೈವ ತು .
 ಸಪ್ತಭಿಃ ಸಹಿತಾನೈವ ಸಪ್ತ ಚೈವ ಶತಾನಿ ಚ .. 82..

ಷಡ್ವಿಂಶತಿರಿಹಾನ್ಯಾನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾನಿ ಸಮಾಸತಃ .
 ಸಮಾನಿ ಗಣನಾಯುಕ್ತಿಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಕಥಿತಾನಿ ವೈ .. 83..
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭಂದಸಾಮೇವಂ ತ್ರಿಕೈರ್ವೃತ್ತಂ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ .
 ಜ್ಞೇಯಾಶ್ಚಾಷ್ಟೌ ತ್ರಿಕಾಸ್ತತ್ರ ಸಂಜ್ಞಾಭಿಃ ಸ್ಥಾನಮಚ್ಚರಂ .. 84..
 ತ್ರೀಣ್ಯಕ್ಷರಾಣಿ ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತಿ ಕೋಽಂಶಃ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ .
 ಗುರುಲಘುಕ್ಷರಕೃತಃ ಸರ್ವವೃತ್ತೇಷು ನಿತ್ಯಶಃ .. 85..
 ಗುರುಪೂರ್ವೋ ಭಕಾರಃ ಸ್ಯಾನ್ಮಕಾರೇ ತು ಗುರುತ್ರಯಂ .
 ಜಕಾರೋ ಗುರುಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಸಕಾರೋಽನ್ಯಗುರುಸ್ತಥಾ .. 86..
 ಲಘುಮಧ್ಯಸ್ಥಿತೋ ರೇಫಸ್ತಕಾರೋಽನ್ಯಲಘುಃ ಪರಃ .
 ಲಘುಪೂರ್ವೋ ಯಕಾರಸ್ತು ನಕಾರೇ ತು ಲಘುತ್ರಯಂ .. 87..
 ಏತೇ ಹ್ಯಷ್ಟೌ ತ್ರಿಕಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಭವಾಃ .
 ಲಾಘವಾರ್ಥಂ ಪುನರಮೀ ಭಂದೋಜ್ಞಾನಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ .. 88..
 ಏಭಿರ್ವಿರ್ನಿರ್ಗತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ಜಾತಯೋಽಥ ಸಮಾದಯಃ .
 ಅಸ್ವರಾಃ ಸಸ್ವರಾಶ್ಚೈವ ಪ್ರೋಚ್ಯಂತೇ ವೃತ್ತಲಕ್ಷಣೈಃ .. 89..
 ಗುರ್ವೇಕಂ ಗಿತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ತಥಾ ಲಘು ಲಿತಿ ಸ್ಮೃತಂ .
 ನಿಯತಃ ಪದವಿಚ್ಛೇದೋ ಯತಿರಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ .. 90..
 ಗುರು ದೀರ್ಘಂ ಪುತ್ರಂಚೈವ ಸಂಯೋಗಪರಮೇವ ಚ .
 ಸಾನುಸ್ವಾರವಿಸರ್ಗಂ ಚ ತಥಾಂತ್ಯಂಚ ಲಘು ಕ್ವಚಿತ್ .. 91..
 ಗಾಯತ್ರಾಂ ದ್ವೌ ತ್ರಿಕೌ ಜ್ಞೇಯೌ ಉಷ್ಣಿಕ್ ಚೈಕಾಧಿಕಾಕ್ಷರಾ .
 ಅನುಷ್ಪುಪ್ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾ ಚೈವ ಬೃಹತ್ಯಾಂ ಚ ತ್ರಿಕಾಸ್ತ್ರಯಃ .. 92..
 ಏಕಾಕ್ಷರಾಧಿಕಾ ಪಂಕ್ತಿಸ್ತಿಷ್ಪುಪ್ ಚ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾಕ್ಷರಾ .
 ಚತುಸ್ತ್ರಿಕಾ ತು ಜಗತೀ ಸೈಕಾತಿಜಗತೀ ಪುನಃ .. 93..
 ಶಕ್ವರೀ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾ ಪಂಚತ್ರಿಕಾ ಜ್ಞೇಯಾತಿಶಕ್ವರೀ .
 ಏಕಾಧಿಕಾಕ್ಷರಾಷ್ಟಿಶ್ಚ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾತ್ಯಷ್ಟಿರುಚ್ಯತೇ .. 94..
 ಷಟ್ತ್ರಿಕಾಸ್ತು ದೃತಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸೈಕಾ ಚಾತಿದೃತಿಸ್ತಥಾ .
 ಕೃತಿಶ್ಚ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಂ ಸಪ್ತ ವೈ ತ್ರಿಕಾಃ .. 95..
 ಆಕೃತಿಸ್ತ್ವಧಿಕೈಕೇನ ದ್ವ್ಯಧಿಕಾ ವಿಕೃತಿಸ್ತಥಾ .
 ಅಷ್ಟತ್ರಿಕಾಃ ಸಂಕೃತೌ ಸ್ಯಾತ್ ಸೈಕಾ ಚಾಭಿಕ್ವತಿಃ ಪುನಃ .. 96..
 ಉತ್ಕೃತಿದ್ವ್ಯಧಿಕಾ ಚೈವ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಗಣಮಾನತಃ .
 ಗುರ್ವೇಕಂ ಗ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಗುರುಣೀ ಗಾವಿತಿ ಸ್ಮೃತೌ .
 ಲಘ್ವೇಕಂ ಲ ಇತಿ ಜ್ಞೇಯಂ ಲಘುನೀ ಲಾವಿತಿ ಸ್ಮೃತೌ .. 97..

ಸಂಪದ್ವಿರಾಮಪಾದಾಶ್ಚ ದೈವತಸ್ಥಾನಮಕ್ಷರಂ .
 ವರ್ಣಃ ಸ್ವರೋ ವಿಧಿವೃತ್ತಮಿತಿ ಭಂದೋಗತೋ ವಿಧಿಃ .. 98..
 ನೈವಾತಿರಿಕ್ತಂ ಹೀನಂ ವಾ ಯತ್ರ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಕ್ರಮಃ .
 ವಿಧಾನೇ ಚ್ಚಂದಸಾಮೇಷ ಸಂಪದಿತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞಿತಃ .. 99..
 ಯತ್ರಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಮಾಪ್ತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ ಸ ವಿರಾಮ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ .
 ಪಾದಶ್ಚ ಪದ್ಯತೇರ್ಥಾತೋಶ್ಚತುರ್ಭಾಗ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ .. 100..
 ಅಗ್ನ್ಯಾದಿದೈವತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸ್ಥಾನಂ ದ್ವಿವಿಧಮುಚ್ಯತೇ .
 ಶರೀರಾಶ್ರಯಸಂಭೂತಂ ದಿಗಾಶ್ರಯಮಥಾಪಿ ಚ .. 101..
 ಶಾರೀರಂ ಮಂತ್ರಸಂಭೂತಂ ಭಂದೋ ಗಾಯತ್ರಸಂಜ್ಞಿತಂ .
 ಕ್ರುಷ್ಣೇ ಮಧ್ಯಂ ದಿನಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತ್ರೈಷ್ಟುಭಂ ಪರಿಕೀರ್ತ್ಯತೇ .. 102..
 ತೃತೀಯಸವನಂಚಾಪಿ ಶೀರ್ಷಣ್ಯಂ ಜಾಗತಂ ಹಿ ಯತ್ .
 ಹ್ರಸ್ವಂ ದೀರ್ಘಂ ಪ್ಲುತಂಚೈವ ತ್ರಿವಿಧಂಚಾಕ್ಷರಂ ಸ್ಮೃತಂ .. 103..
 ಶ್ಲೇತಾದಯಸ್ತಥಾ ವರ್ಣಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಶ್ಚಂದಸಾಮಿಹ .
 ತಾರಶ್ಚೈವ ಹಿ ಮಂದ್ರಶ್ಚ ಮಧ್ಯಮಸ್ತ್ರಿವಿಧಃ ಸ್ವರಃ .. 104..
 ಧ್ರುವಾವಿಧಾನೇ ಚೈವಾಸ್ಯ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷಣಂ .
 ವಿಧಿರ್ಗಣಕೃತ್ಶ್ಚೈವ ತಥೈವಾರ್ಥಕೃತೋ ಭವೇತ್ .. 105..
 ಭಂದತೋ ಯಸ್ಯ ಪಾದೇ ಸ್ಯಾದ್ಧೀನಂ ವಾಽಧಿಕಮೇವ ವಾ .
 ಅಕ್ಷರಂ ನಿಚ್ಛದಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಭೂರಿಕ್ ಚೇತಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ .. 106..
 ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಂ ಸದಾ ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಧಿಕಂ ಹೀನಮೇವ ವಾ .
 ತಚ್ಚಂದೋ ನಾಮತೋ ಜ್ಞೇಯಂ ಸ್ವರಾಡಿತಿ ವಿರಾಡಪಿ .. 107..
 ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ವೃತ್ತಾನಾಂ ತಜ್ಜ್ಞೇರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಗಣಾಸ್ತಯಃ .
 ದಿವ್ಯೋ ದಿವ್ಯೇತರಶ್ಚೈವ ದಿವ್ಯಮಾನುಷ ಏವ ಚ .. 108..
 ಗಾಯತ್ರೈಷ್ಟಿಗನುಷ್ಟುಪ್ ಚ ಬೃಹತೀ ಪಂಕ್ತೀವ ಚ .
 ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಚ ಜಗತೀ ಚೈವ ದಿವ್ಯೋಽಯಂ ಪ್ರಥಮೋ ಗಣಃ .. 109..
 ತಥಾತಿಜಗತೀ ಚೈವ ಶಕ್ವರೀ ಚಾತಿಶಕ್ವರೀ .
 ಅಷ್ಟಿರತ್ಯಷ್ಟಿರಪಿ ಚ ಧೃತಿಶ್ಚಾತಿಧೃತಿರ್ಗಣಃ .. 110..
 ಕೃತಿಶ್ಚ ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಚೈವ ಹ್ಯಾಕೃತಿರ್ವಿಕೃತಿಸ್ತಥಾ .
 ಸಂಕೃತ್ಯಭಿಕೃತೀ ಚೈವ ಉತ್ಕೃತಿರ್ದಿವ್ಯಮಾನುಷಾ .. 111..
 ಏತೇಷಾಂ ಭಂದಸಾಂ ಭೂಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾರವಿಧಿಸಂಶ್ರಯಂ .
 ಲಕ್ಷಣಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಷ್ಟಮುದ್ವಿಷ್ಟಮೇವ ಚ .. 112..
 ಪ್ರಸ್ತಾರೋಕ್ಷರನಿರ್ದಿಷ್ಟೋ ಮಾತ್ರೋಕ್ತಶ್ಚ ತಥೈವ ಹಿ .

ದ್ವಿಕೌ ಗ್ಲಾವಿತಿ ವರ್ಣೋಕ್ತೌ ಮಿಶ್ರೌ ಚೇತ್ಯಪಿ ಮಾತ್ರಿಕೌ .. 113..
 ಗುರೋರಧಸ್ತಾದಾದ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸ್ತಾರೇ ಲಘು ವಿನ್ಯಸೇತ್ .
 ಅಗ್ರತಸ್ತು ಸಮಾದೇಯಾ ಗುರವಃ ಪೃಷ್ಠತಸ್ತಥಾ .. 114..
 ಪ್ರಥಮಂ ಗುರುಭಿರ್ವರ್ಣೈರ್ಲಘುಭಿಷ್ಟ್ವ ವಸಾನಜಂ .
 ವೃತ್ತಂತು ಸರ್ವಭಂದಸ್ಸು ಪ್ರಸ್ತಾರವಿಧಿರೇವ ತು .. 115..
 ಗುರ್ವಧಸ್ತಾಲ್ಲಘುಂ ನ್ಯಸ್ಯ ತಥಾ ದ್ವಿದ್ವಿ ಯಥೋದಿತಂ .
 ನ್ಯಸ್ಯೇತ್ ಪ್ರಸ್ತಾರಮಾಗೋಽಯಮಕ್ಷರೋಕ್ತಸ್ತು ನಿತ್ಯಶಃ .. 116..
 ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯಾವಿನಿರ್ದಿಷ್ಟೋ ಗಣೋ ಮಾತ್ರಾವಿಕಲ್ಪಿತಃ .
 ಮಿಶ್ರೌ ಗ್ಲಾವಿತಿ ವಿಜ್ಞೇಯೌ ಪೃಥಕ್ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಭಾಗತಃ .. 117..
 ಮಾತ್ರಾಗಣೋ ಗುರುಶ್ಚೈವ ಲಘುನೀ ಚೈವ ಲಕ್ಷಿತೇ .
 ಆರ್ಯಾಣಾಂ ತು ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾಪ್ರಸ್ತಾರಃ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಃ .. 118..
 ಗೀತಕಪ್ರಭೃತೀನಾಂತು ಪಂಚಮಾತ್ರೋ ಗಣಃ ಸ್ಪೃತಃ .
 ವೈತಾಲೀಯಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಷಣ್ಮಾತ್ರಾದ್ಯಾಸ್ತಥೈವ ಚ .. 119..
 ತ್ಯಕ್ಷರಾಸ್ತು ತ್ರಿಕಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಲಘುಗುರ್ವಕ್ಷರಾನ್ವಿತಾಃ .
 ಮಾತ್ರಾಗಣವಿಭಾಗಸ್ತು ಗುರುಲಘುಕ್ಷರಾಶ್ರಯಃ .. 120..
 ಅಂತ್ಯಾದ್ ದ್ವಿಗುಣಿತಾದ್ರೂಪಾದ್ ದ್ವಿದ್ವಿರೇಕಂ ಗುರೋರ್ಭವೇತ್ .
 ದ್ವಿಗುಣಾಂಚ ಲಘೋಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಖ್ಯಾಂ ಪಿಂಡೇನ ಯೋಜಯೇತ್ .. 121..
 ಆದ್ಯಂ ಸರ್ವಗುರು ಜ್ಞೇಯಂ ವೃತ್ತಂತು ಸಮಸಂಜ್ಞಿತಂ .
 ಕೋಶಂ ತು ಸರ್ವಲಘುಂತ್ಯಂ ಮಿಶ್ರರೂಪಾಣಿ ಸರ್ವತಃ .. 122..
 ವೃತ್ತಾನಾಂ ತು ಸಮಾನಾನಾಂ ಸಂಖ್ಯಾಂ ಸಂಯೋಜ್ಯ ತಾವತೀಂ .
 ರಾಶ್ಯೂನಾಮರ್ಧವಿಷಮಾಂ ಸಮಾಸಾದಭಿನಿರ್ದಿಶೇತ್ .. 123..
 ಏಕಾದಿಕಾಂ ತಥಾ ಸಂಖ್ಯಾಂ ಭಂದಸೋ ವಿನಿವೇಶ್ಯ ತು .
 ಯಾವತ್ ಪೂರ್ಣಂತು ಪೂರ್ವೇಣ ಪೂರಯೇದುತ್ತರಂ ಗಣಂ .. 124..
 ಸಮಾನಾಂ ವಿಷಮಾಣಾಂ ಚ ಸಂಗುಣಯ್ಯ ತಥಾ ಸ್ಫುಟಂ .
 ರಾಶ್ಯೂನಾಮಭಿಜಾನೀಯಾದ್ವಿಷಮಾಣಾಂ ಸಮಾಸತಃ .. 125..
 ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಪೂರ್ವಪೂರಣಂ .
 ಕ್ರಮಾನ್ವೈಧನಮೇಕೈಕಂ ಪ್ರತಿಲೋಮಂ ವಿಸರ್ಜಯೇತ್ .. 126..
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭಂದಸಾಮೇವಂ ಲಘುಕ್ಷರವಿನಿಶ್ಚಯಂ .
 ಜಾನೀತ ಸಮವೃತ್ತಾನಾಂ ಸಂಖ್ಯಾಂ ಸಂಕ್ಷೇಪತಸ್ತಥಾ .. 127..
 ವೃತ್ತಸ್ಯ ಪರಿಮಾಣಂತು ಭಿತ್ವಾರ್ಥೇನ ಯಥಾಕ್ರಮಂ .
 ನ್ಯಸೇಲ್ಲಘು ಯಥಾ ಸೈಕಮಕ್ಷರಂ ಗುರು ಚಾಪ್ಯಥ .. 128..

ಏವಂ ವಿನೃಸ್ಯ ವೃತ್ತಾನಾಂ ನಷ್ಟೋದ್ವಿಷ್ಟವಿಭಾಗತಃ .
ಗುರುಲಘ್ವಕ್ಷರಾಣೀಹ ಸರ್ವಭಂದಸ್ಸು ದರ್ಶಯೇತ್ .. 129..
ಇತಿ ಭಂದಾಂಸಿ ಯಾನೀಹ ಮಯೋಕ್ತಾನಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ .
ವೃತ್ತಾನೈತೇಷು ನಾಟ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಾನಿ ನಿಬೋಧತ .. 130..
ಇತಿ ಭರತೀಯೇ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೇ ವಾಚಿಕಾಭಿನಯೇ ಭಂದೋವಿಧಾನಂ
ನಾಮ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ .

Encoded by Sowmya Krishnapur krsowmya@yahoo at com

—
Natya Shastra Chapter 14

pdf was typeset on March 24, 2024

—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

